

Форма 3

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Кафедра бізнесу та управління
(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан машинобудівного факультету

Василь ГЛУШКО

«26» серпня 2025 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Організація, планування та управління промисловим підприємством
(шифр за відповідною освітньою програмою та назва навчальної дисципліни)

освітня програма (спеціалізація) Технології машинобудування
(назва освітньої програми (спеціалізації))

спеціальність G9 «Прикладна механіка»
(код і найменування спеціальності)

галузь знань G «Інженерія, виробництво та будівництво»
(код і найменування галузі)

ступінь вищої освіти магістр
(назва ступеня вищої освіти)

2025 рік

програма з дисципліни Організація, планування та управління промисловим підприємством
(назва навчальної дисципліни)

спеціальності G9 «Прикладна механіка»,
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Технології машинобудування
(назва освітньої програми (спеціалізації))

Розробник (и): к.е.н., доцент Севастьянов Родіон Вікторович
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

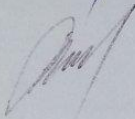
Програма погоджена:

Завідувач кафедри
на якій виконується освітній компонент

Сергій ДЯДЯ
25. 08 2025

Гарант освітньої програми

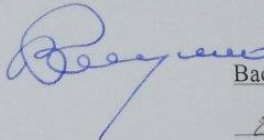

Павло ТРИШИН
(імя прізвище)
25. 08 2025

Схвалено науково-методичною комісією _____ факультету
(найменування факультету)

Протокол від «26» серпня 2025 року №1

Голова науково-методичної комісії

Василь ГЛУШКО
(імя прізвище)
26. 08 2025

1. Опис навчальної дисципліни

Загальна характеристика

Обов'язковий освітній компонент	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	G9 Механічна інженерія
Спеціальність	G «Інженерія, виробництво та будівництво»
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів	3	
Модулів	2	-
Змістових модулів	2	-
Семестр		
Загальна кількість годин	90	
з них аудиторних:	30	6
лекції	14	4
практичні	-	-
лабораторні	14	2
семінарські	-	-
з них самостійної роботи:	60	84
Занять на тиждень на тиждень	2	6
Індивідуальні завдання		
Форма контролю	залік	
Курсова робота (проєкт) (загальний обсяг)	-	

2. Мета навчальної дисципліни

Метою курсу є формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо організації, планування та управління виробництвом промисловості, змісту його окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що їх характеризують.

3. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни пов'язані з формуванням:

- системи взаємозалежних (взаємообумовлених і взаємозалежних) факторів виробництва й реалізації продукції на підприємстві;
- інструментарію (системи принципів, методів і показників), що забезпечує порівнянню вартісну оцінку витрат і результатів діяльності підприємства;
- аналітичного апарату й організаційної основи, що гарантують пошук і реалізацію найбільш ефективних шляхів виробництва й реалізації продукції;
- мотиваційного інструментарію, необхідного для того, щоб визначати мету й знаходити засоби досягнення ефективного господарювання.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити навчальної дисципліни: Українська мова за професійним спрямуванням, Іноземна мова, Філософія, Політико-правова система України,

Постреквізити навчальної дисципліни: Переддипломна практика, Кваліфікаційна робота.

5. Характеристика навчальної дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у прикладній механіці або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати інженерно - технічні та науково-прикладні проблеми.

ЗК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетенції:

СК4. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, знання та пояснення до фахівців і нефахівців.

СК6. Знання та розуміння організації машинобудівного підприємства.

Очікувані програмні результати:

РН6. Розробляти, виконувати та оцінювати інноваційні проекти з урахуванням інженерних, правових, екологічних, економічних та соціальних аспектів.

РН12. Використовувати сучасні підходи при проектуванні та виробництві нової техніки.

РН14. Знати та розуміти організацію виробничого процесу.

1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

- 1 ПРЕДМЕТ І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ,
ПІДПРИЄМСТВО ЯК СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ (1год.)
- 2 ПЕРСОНАЛ ПІДПРИЄМСТВА,
ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ (2 год.)
- 3 ОСНОВНІ ФОНДИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ВИРОБНИЧА
ПОТУЖНІСТЬ (1год.)
- 4 ОБОРОТНІ ЗАСОБИ ПІДПРИЄМСТВА (2 год.)
- 5 ОПЛАТА ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ (1год.)

Змістовий модуль 2.

- 6 ВИТРАТИ ТА СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ
(2 год.)
- 7 ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА (1год.)
- 8 ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ
КАПІТАЛЬНИХ ВКЛАДЕНЬ ПІДПРИЄМСТВА (2 год.)
- 9 ВИРОБНИЧИЙ ПРОЦЕС І ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТИПИ ВИРОБНИЦТВА,
ПЛАНУВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ (2 год.)

2. Орієнтовний розподіл навчального часу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пр	лаб	інд	с.р.		лк	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
МОДУЛЬ 1												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. ПРЕДМЕТ І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ, ПІДПРИЄМСТВО ЯК СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ		1	2			6		2	1			
Тема 2. ПЕРСОНАЛ ПІДПРИЄМСТВА, ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ		2	1			7						
Тема 3. ОСНОВНІ ФОНДИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ВИРОБНИЧА ПОТУЖНІСТЬ		1	2			7						
Тема 4. ОБОРОТНІ ЗАСОБИ ПІДПРИЄМСТВА		2	1			7						
Тема 5. ОПЛАТА ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ		1	2			7						
Разом модулем 1	45	7	7			31	45	2	1			42
МОДУЛЬ 2												
Змістовий модуль 2												
Тема 6. ВИТРАТИ ТА СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ		2	2			7		2	1			
Тема 7. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА		1	2			7						
Тема 8. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ КАПІТАЛЬНИХ ВКЛАДЕНЬ ПІДПРИЄМСТВА		2	1			8						
Тема 9. ВИРОБНИЧИЙ ПРОЦЕС І ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТИПИ ВИРОБНИЦТВА, ПЛАНУВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ		2	2			8						
Разом за модулем 2	45	7	7			31	45	2	1			42

Усього годин	90	14	14				90	4	2			84
--------------	----	----	----	--	--	--	----	---	---	--	--	----

3. Види навчальних занять та їх орієнтовний зміст

№ з/п	Тема	Вид занять	Орієнтовний зміст
1	Тема 1. ПРЕДМЕТ І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ, ПІДПРИЄМСТВО ЯК СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ	<i>практичні</i>	1. Мета, предмет та завдання курсу. 2. Підприємство, його основні ознаки та напрямки діяльності. 3. Класифікація підприємств та види їх об'єднань. 4. Зовнішнє середовище підприємства. 5. Державне регулювання діяльності підприємства.
2	Тема 2. ПЕРСОНАЛ ПІДПРИЄМСТВА, ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ	<i>практичні</i>	1. Поняття персоналу та його класифікація. 2. Види чисельності персоналу та фонди робочого часу. 3. Продуктивність праці, виробіток та трудомісткість. 4. Фактори та резерви підвищення продуктивності праці.
3	Тема 3. ОСНОВНІ ФОНДИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ВИРОБНИЧА ПОТУЖНІСТЬ	<i>практичні</i>	1. Поняття та класифікація основних фондів. 2. Облік та оцінка основних фондів. 3. Знос та амортизація основних фондів. 4. Показники ефективності використання основних фондів. 5. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів. 6. Виробнича потужність та фактори підвищення ефективності її використання.
4	Тема 4. ОБОРОТНІ ЗАСОБИ ПІДПРИЄМСТВА	<i>практичні</i>	1. Поняття, склад і структура оборотних коштів підприємства, джерела їх формування. 2. Особливості нормування оборотних коштів на підприємстві. 3. Методи оцінки запасів. 4. Оцінка ефективності використання оборотних коштів підприємства. 5. Напрями підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства.
5	Тема 5. ОПЛАТА ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	<i>практичні</i>	1. Загальне поняття мотивації праці. 2. Поняття заробітної плати та її функції. 3. Тарифна система оплати праці. 4. Форми й системи оплати праці. 5. Фонд оплати праці та методи його планування.
6	Тема 6. ВИТРАТИ ТА СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ	<i>практичні</i>	1. Поняття витрат та їх класифікація на підприємстві. 2. Економічна сутність собівартості продукції. 3. Кошторис витрат на виробництво і реалізацію продукції.

			4. Калькулювання собівартості продукції. 5. Методи калькулювання собівартості продукції. 6. Основні фактори та шляхи зниження собівартості продукції.
7	Тема 7. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	<i>практичні</i>	1. Поняття доходу та прибутку підприємства. 2. Механізм розподілу прибутку підприємства. 3. Методи планування прибутку підприємства. 4. Основні напрями збільшення прибутку підприємства та фактори, що впливають на його величину. 5. Ефективність виробництва та її види. 6. Рентабельність: поняття, види та шляхи підвищення.
8	Тема 8. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ КАПІТАЛЬНИХ ВКЛАДЕНЬ ПІДПРИЄМСТВА	<i>практичні</i>	1. Сутність та класифікація інвестицій. 2. Визначення необхідного обсягу та джерел фінансування виробничих інвестицій. 3. Оцінка економічної ефективності капітальних вкладень. 4. Підвищення ефективності використання інвестицій.
9	Тема 9. ВИРОБНИЧИЙ ПРОЦЕС І ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТИПИ ВИРОБНИЦТВА, ПЛАНУВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ	<i>практичні</i>	1. Виробничий процес та його структура. 2. Основні принципи організації виробничого процесу. 3. Типи виробництва та їх техніко-економічна характеристика. 4. Поняття та принципи планування. 5. Методи планування. 6. Планові показники виробничої програми.

4. Форми та методи контролю

Методами контролю є: усний контроль (усне опитування), письмовий, тестовий, графічний, програмований контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Контроль знань студентів з дисципліни “Організація, планування та управління промисловим підприємством” ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання. Рейтингова система оцінювання – це система визначення якості виконаної студентом усіх видів аудиторної та навчальної роботи та рівня набутих ним знань та вмінь у межах навчальних модулів шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного та підсумкового контролю, з наступним приведенням рейтингової оцінки в балах та оцінки за традиційною національною шкалою, шкалою ECTS.

Для визначення рейтингової оцінки курс дисципліни поділяється на 2 основних модуля, у межах яких розподілені теми. Ступінь вивчення студентами кожної теми дисципліни контролюється наведеними нижче методами під час аудиторних занять, тестуванням за підсумками вивчення тем у межах кожного основного модулю, проведення підсумкового оцінювання.

Поточне тестування та самостійна робота									Оцінка
МОДУЛЬ 1					МОДУЛЬ 2				
Змістовий модуль 1.1			Змістовий модуль 1.2		Змістовий модуль 2.1			Змістовий модуль 2.2	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	
20	20	20	20	20	23	23	23	21	зараховано

T1, T2 ... T19 – теми змістових модулів.

6. Політика курсу

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право;
- приймати активну участь у навчальному процесі;
- не запізнюватися на заняття, не пропускати заняття без поважних причин;
- самостійно і своєчасно вивчати матеріал пропущеного заняття;
- давати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності.
- бути терпимим і доброзичливим до однокурсників та викладачів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- самостійна робота включає в себе самостійне опрацювання питань, що стосуються тем лекційних занять, які не викладені під час занять або ж були розглянуті коротко, їх поглиблене опрацювання за рекомендованою літературою, а також виконання практичних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу;
- індивідуальну роботу студент виконує самостійно, відповідно до методичних вказівок та визначених викладачем завдань і термінів;
- ліквідація заборгованості відбувається під час проведення консультацій з дисципліни за графіком визначеним викладачем;
- здобувачі вищої освіти мають право отримати оцінку за екзамен автоматично – у випадку, якщо впродовж семестру набрали від 60-100 балів;
- здобувачі вищої освіти, після завершення аудиторних занять, мають право підвищити свою оцінку лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.

Політика щодо академічної доброчесності:

- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т.ч. із використанням мобільних девайсів). За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент отримує 0 балів і зобов'язаний повторно скласти контрольну роботу чи іспит;
- під час роботи над завданнями, у випадку користування інтернет-ресурсами та іншими джерелами інформації, студент зобов'язаний зазначити відповідне джерело;
- усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%;
- у разі виявлення факту текстових запозичень більше 30% студент отримує за завдання 0 балів і має повторно виконати завдання.

Політика дотримання академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка» https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf

Політика щодо відвідування:

- відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять) є обов'язковим компонентом навчання;
- з об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування,

індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись у дистанційному режимі. За погодженням із керівником курсу студент може презентувати виконані завдання під час консультацій;

- студент зобов'язаний дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Політика щодо якості набутих знань та компетентностей:

згідно з п. 4.2.2 Положення про систему забезпечення Національним університетом «Запорізька політехніка» якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості) зі змінами (згідно з рішенням вченої ради університету протокол № 1/21 від 27.08.2021 р.) оцінка якості набутих здобувачем вищої освіти знань та компетентностей здійснюється за результатами контрольних заходів, які включають вхідний, поточний, рубіжний (модульний), підсумковий контроль, а також ректорські контрольні роботи.

Вхідний контроль проводиться на початку вивчення нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Контроль проводиться на першому занятті за завданнями, які відповідають програмі попередньої(-их) дисципліни. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах спільно з викладачами, які проводять заняття із забезпечувальної дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться викладачами під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотнього зв'язку між викладачами та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Результати поточного контролю використовується викладачем для коригування методів і засобів навчання та студентами для подальшого планування самостійної роботи. Поточний контроль може проводитися у формі усного чи письмового опитування або експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях тощо, за результатами якого студент допускається до виконання контрольної роботи, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування. Форми проведення поточного контролю та критерії оцінювання рівня знань визначаються відповідною кафедрою. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією при проведенні заліку і враховуються викладачем при визначенні результатів рубіжного контролю та підсумкової екзаменаційної оцінки з певної дисципліни.

Рубіжний (модульний) контроль - це контроль знань студентів після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Цей контроль може бути модульним і проводиться у формі контрольної роботи, тестування, виконання розрахункового завдання, курсового проєкту (роботи) тощо. Форма контрольного заходу і критерії оцінювання під час рубіжного контролю визначається кафедрою і відображаються у навчальній програмі дисципліни. За підсумками першого та подальшого рубіжного (модульного) контролю викладач може сформувати підсумкову оцінку знань студентів і оголосити її до початку екзаменаційної сесії. Під час екзаменаційної сесії студенти, які не згодні з оцінкою за підсумками рубіжного контролю, складають екзамен. Модульний контроль є необхідним елементом рейтингової технології освітнього процесу.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом студента.

Оцінювання проводиться за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

7. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до самостійної роботи та виконання контрольних робіт з дисципліни «Організація, планування та управління промисловим підприємством» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми для студентів напряму підготовки G9 «Прикладна механіка», галузь знань - G «Інженерія, виробництво та будівництво» денної та заочної форм навчання денної і заочної форми навчання / Круглікова В.В., Севастьянов Р.В., - Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка, 2024. – 30

2. Методичні вказівки до самостійної роботи та виконання контрольних робіт з дисципліни «Організація, планування та управління промисловим підприємством» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми для студентів напряму підготовки G9 «Прикладна механіка», галузь знань - G «Інженерія, виробництво та будівництво» денної та заочної форм навчання денної і заочної форми навчання /Круглікова В.В., Севастьянов Р.В., - Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка, 2024. – 45 с.

8. Перелік навчальної, наукової та довідкової літератури

Базова

1. Організація виробництва. Круш П.В., Подвігіна В.І., Гулевич В.О. та ін.

Підручник. — К.: Каравела, 2018. — 552 с.

2. Організація виробництва: навч. посібник / В. В. Прохорова, О. Ю. Давидова. – Х. : Вид-во Іванченка І.С., 2018. – 275 с.

3. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с.

4. Організація та планування виробництва: Навч. посібник / Е.Д. Тартаковський, О. С. Крашенінін, О. В. Клименко та ін. – Харків: УкрДУЗТ, 2018. – 182 с.

5. Менеджмент організації : навч. посібник / О.О. Гуторова. – Х.: Харк. нац. аграр. ун-т. – Х.: ХНАУ, 2017. – 267 с.

Допоміжна

1. Навчальний посібник для виконання практичних завдань та самостійного вивчення дисципліни “Організація виробництва”/ Галушак М.П., к.е.н., доц. Машлій Г.Б., к.е.н., доц. Гевко О.Б. // . – Тернопіль, ТНТУ, 2017. – 139 с.

2. Потрашкова Л. В. Потенціал соціально відповідального підприємства: концепція та моделі: моногр. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 308 с.
3. Севастьянов Р.В. «Особливості синергетичного ефекту енергозбереження» // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії, 2016.- № 4 (04), Ч. 1.- С. 121-125
4. Sevast`yanov R.V. (2021). The Prospects of Ukraine's integration into global value chains within the framework of European integration . Public Governance, No. 2(56)/2021, p. 100-115. – URL: <https://publicgovernance.pl/index.php/zpub/article/view/603/411>
DOI: 10.15678/ZP.2021.56.2.07
5. Ткаченко А.М., Севастьянов Р.В. Роль збутової логістики в управлінні комерційним, каналним і фізичним розподілами готової продукції. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: «Економічні науки». №1, 2021.- с. 188-192
6. Tkachenko A.M., Sevast`yanov R.V. «Features and potential of electronic trade development in modern conditions» // Economic Herald of State Higher Educational Institution «Ukrainian State University of Chemical Technology», 2020, № 1 (11).- P. 113-119 [http://ek-visnik.dp.ua/wp-content/uploads/pdf/2020-1/Tkachenko_S.pdf]

9. Рекомендовані інформаційні джерела

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rada.gov.ua/>;
2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
3. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nlu.org.ua/>.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua>